TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU GARİP AKIMI

Orhan Veli Kanık, Oktay Rifat Horozcu ve Melih Cevdet Anday'ın öncülüğünü yaptıkları şiir akımıdır. Bu üç şair arkadaş, farklı dergilerde şiirlerini yayımlayan fakat yeni bir arayışın da içinde olan sanatçılardır. 1941'de kendi şiirlerinden oluşturdukları şiir kitabı *Garip*'i yayımlayarak şiir anlayışlarını açıklamışlardır. Bu şiir akımı, Türk şiir tarihindeki ilk önemli yenilik olduğundan Birinci Yeni biçiminde de adlandırılır. Garip akımı, şiirde seçtikleri tema, konu, kişi ile kullandıkları dil ve ifade tarzları açısından eleştiriler almakla birlikte ortaya çıktığı dönemde Ahmet Hamdi Tanpınar gibi büyük şairlerden de övgüler almıştır. Garip şairlerinin şiirin biçim ve içerik açısından oldukça serbest bir alanda yazılması gerektiğine dair düşünceleri, Türk şiirine katkı sağlamıştır.

Garip Akımı Şiirinin Özellikleri

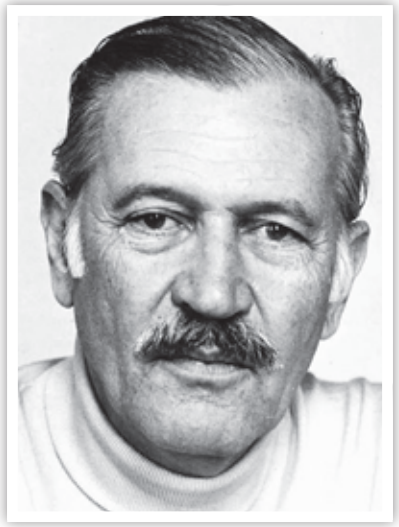
- Geleneksel şiir anlayışları bırakılmıştır.
- Şiirde ölçünün önemsiz olduğu savunulmuştur.
- Nazım birimine ve biçimine karşı çıkılmıştır.
- Uyak ve redif gibi ahenk ögelerinin gerekli olmadığı savunulmuştur.
- Okuru "şaşırtma" öne çıkan ögelerden biri olmuştur.
- Edebî sanatlara ve süslü söyleme şiirlerde yer verilmemiştir.
- Şiirin üzerinde etkili olan edebî akımlar reddedilmiştir.
- Sürrealizm (gerçeküstücülük) anlayışından etkilenilmiştir.
- Şiirin günlük yaşamda herkesin kullandığı kelimelerle yazılması gerektiği savunulmuş ve şiirde önemli olan şeyin anlam olması gerektiği vurgulanmıştır.
- Günlük hayat ve sıradan insanların yaşamı şiire yansıtılmaya çalışılmıştır.

ORHAN VELİ KANIK

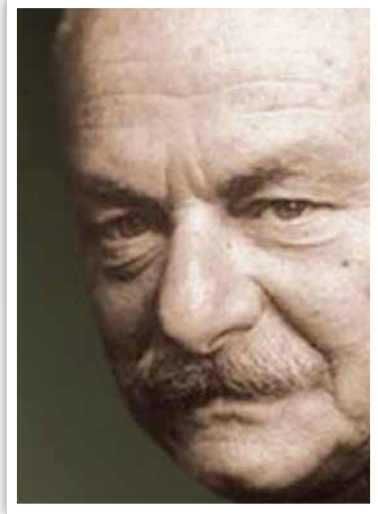
Cumhuriyet Dönemi şairlerindendir. Türk şiirinde bir dönüşüm yapmış, yeni şiir hareketini kendi kuşağına ve sonraki kuşaklara aktarmıştır. Türk şiirinin geleneksel yapısını değiştirmiştir. Kendine özgü bir üslubu vardır. Şiirlerinde ironiyi, mizahı ve içtenliği bir arada tutmuş, halkın anlayabileceği oldukça yalın bir dil kullanmıştır. Türk şiir diline yeni bir bakış getirmiştir. Türkçeyi iyi bilen ve kullanan şairlerden biridir. Yaprak adlı dergiyi çıkarmıştır. Ayrıca birçok çeviri çalışmasını da kültürümüze katmıştır. Şairin bazı eserleri şunlardır: *Garip, Vazgeçemediğim, Destan Gibi, Yenisi, Karşı* ***(şiir);*** *La Fontaine Masalları* ***(çeviri),*** *Nasrettin Hoca Hikâyeleri (****manzum hikâye****), Edebiyat Dünyamız (düzyazı), Fransız Şiiri Antolojisi* ***(derleme)*** *…*

OKTAY RİFAT HOROZCU

Cumhuriyet Dönemi şairlerindendir. İlk şiirlerini Varlık, Aile, Yaprak ve Yeditepe dergilerinde yayımladı. Orhan Veli ve Melih Cevdet'le çıkardıkları Garip kitabı ile Yeni Şiir'in kurucularından oldu. Önceleri aşk şiirleri yazan sanatçı; toplumcu sanat ilkesinden hareketle halk deyim ve söyleyişlerinden, masal ve tekerlemelerden yararlanarak sosyal temalı şiirler yazdı. Şiirlerinde alay, yergi, şaşırtmalar hemen göze çarpar. Oktay Rifat başta şiir olmak üzere tiyatro, roman, antoloji türlerinde eserler kaleme aldı. Fransız edebiyatından çeviriler yaptı. Şairin bazı eserleri şunlardır: *Güzelleme, Yaşayıp Ölmek, Aşk ve Avarelik Üstüne Şiirler, Karga ile Tilki, Perçemli Sokak, Elleri Var Özgürlüğün, Koca Bir Yaz (****şiir****); Kadınlar Arasında, Atlar ve Filler, Çil Horoz (****tiyatro****); Bir Kadının Penceresinden, Danaburnu ve Bay Lear (****roman****)…*

MELİH CEVDET ANDAY

Garip hareketinin öncülerindendir. Şiirle buluşması di ğer Garip şairleri gibi lise yıllarında olmuştur. İlk şiiri Ukde, Varlık dergisinde yayımlanmıştır. Başlarda sanata egemen anlayışın etkisinde kalsa da daha sonra Orhan Veli ve Oktay Rifat'la Garip ilkeleri doğrultusunda şiirler yayımlamıştır. Garip ilkelerinin öngördüğü biçimde geleneksel şiir anlayışından bütünüyle uzaklaşmayan sanatçının farklı tarzda yazdığı şiirleri de bulunmaktadır. 1950'lerde toplumsal temaları alaylı bir dille ele alan şiirler yazan şair, 1960 sonrasında mitolojik ögelere yönelmiştir. Sanatçının şiirin dışında roman, tiyatro, deneme gibi türlerde de eserleri bulunmaktadır. Şairin bazı eserleri şunlardır: *Rahatı Kaçan Ağaç, Telgrafhane, Yan Yana, Kolları Bağlı Odysseus, Göçebe Denizin Üstünde, Teknenin Ölümü* ***(şiir);*** *Aylaklar, Gizli Emir, İsa'nın Güncesi* ***(roman);*** *İçerdekiler, Mikado'nun Çöpleri* ***(oyun)****…*

SORULAR

SORU 1:

I. İmgeli anlatım
II. Şairane söylem
III. Günlük konuşma dili
IV. Kapalı anlatım
V. Soyut anlatım

Numaralandırılan kavramlardan hangisi I. Yeni'nin şiir anlayışıyla ilişkilendirilebilir?

A)I. B)II. C)III. D)IV. E)V.

Cevap: C

SORU 2:

Bedava yaşıyoruz, bedava;
Hava bedava, bulut bedava;
Dere tepe bedava;
Yağmur çamur bedava;
Otomobillerin dışı,
Sinemaların kapısı,
Camekânlar bedava;
(…)

Orhan Veli'ye ait bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A)Sanatsal söyleme yer verilmemiştir.

B)Serbest ölçüyle yazılmıştır.

C)Günlük hayat şiire konu edilmiştir.

D)Sıradan bir dil kullanılmıştır.

E)Edebî sanatlardan yararlanılmıştır.

Cevap: E

SORU 3:

Aşağıda verilen eserlerden hangisi farklı bir sanatçı tarafından kaleme alınmıştır?

A) Güzelleme
B) Vazgeçemediğim
C) Yaşayıp Ölmek
D) Koca Bir Yaz
E) Elleri Var Özgürlüğün

Cevap: B